

روزنه

دیاکوحسینی:

مخالفتان الحاق به FATF پاسخ‌گوی بازگشت ایران به لیست سیاه باشند

● ایرنا: کارشناس ارشد مسائل استراتژیک تأکید کرد: کسانی که مانع از تکمیل روند عضویت الحاق ایران به FATF شدند، اکنون باید مسئولیت بازگشت به لیست سیاه را پذیرفته و نسبت به فشارهای احتمالی و شرایطی که حادث می‌شود، پاسخ‌گو باشند.

دیاکو حسینی با اشاره به بازگشت مجدد ایران به لیست سیاه FATF گفت: بازگشت مجدد ایران به لیست سیاه FATF در این مقطع، به معنای افزایش فشارهای تحریمی بر مبادلات و همکاری‌های مالی و بانکی ایران با نظام‌های اقتصادی دنیاست که هم‌اکنون نیز به دلیل اعمال تحریم‌های آمریکا تحت فشار است.

وی با بیان اینکه بازگشت مجدد ایران به لیست سیاه FATF کمک بسیار بزرگی به دولت ترامپ است، اظهار کرد: اعمال اقدامات تقابلی علیه ایران به دلیل بازگشت به لیست سیاه FATF به فشارهای چند جانبه علیه ایران از سوی آمریکا مبنای قانونی می‌دهد. این مدرس دانشگاه ادامه داد: علی‌رغم اعمال تحریم‌ها علیه ایران از سوی آمریکا، آن فشار فاقد مشروعیت و مبنای قانونی بود و کشورها بنا بر فشار به خواست آمریکا تم می‌دادند اما بازگشت به لیست سیاه FATF مبنای حقوقی برای تحریم‌های گسترده‌تر از آنچه را اکنون در حال اجراست به آمریکا می‌دهد.

حسینی درباره فشارهای آمریکا، رژیم صهیونیستی و عربستان برای بازگشت ایران به لیست سیاه FATF تصریح کرد: این فشارها همیشه وجود داشته و تاژگی ندارد اما آنچه موجب شد در اجلاس اخیر گروه ویژه مالی، تعلیق اجرای اقدامات تقابلی علیه ایران تمدید نشود و تلاش‌های ایران برای تمدید مجدد، موفقیت‌آمیز نباشد، تصویب‌نشدن لوایح مربوط به FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام بود.

تصویب‌نشدن لوایح FATF موجب تلقی وقت تلف کردن از سوی ایران شد

وی افزود: تصویب‌نشدن لوایح مربوط به FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام موجب ایجاد این تلقی شد که ایران قصدی برای مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم ندارد و در واقع، به دنبال خرید زمان و وقت تلف‌کردن است.

این کارشناس ارشد مسائل استراتژیک در پاسخ به این سؤال که آیا کشورهایی نظیر روسیه، چین، ترکیه و… نمی‌توانستند مانع از بازگشت ایران به لیست سیاه FATF شوند، خاطرنشان کرد: ما نمی‌توانستیم امید و توقع زیادی از کشورهای نزدیک به خود داشته باشیم. فرصت‌های متعددی به ایران داده شده بود که متأسفانه از آنها استفاده نشد.

تصویب لوایح FATF زمینه خروج از لیست سیاه است

حسینی با بیان اینکه ریاست دوره‌ای چین بر گروه ویژه مالی هم نمی‌توانست مزیت چندانی را برای ایران به وجود آورد، ابراز کرد: استانداردهای FATF مشخص و برای همه اعضا یکسان است. همه اعضا آن را رعایت می‌کنند تا عضو غیرهمکار نامیده نشوند و نمی‌شد با لابی‌کردن و عدم تصویب هم‌زمان، به کار فیصله داد در حالی که دفعات متعددی به ایران فرصت داده شده بود.

وی در پاسخ به این سؤال که ایران برای خروج از لیست سیاه FATF چه باید بکند، بیان کرد: با پیشبرد و نهایی‌کردن تصویب لوایح باقی‌مانده مربوط به FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام، زمینه لابی‌کردن با کشورهای مختلف فراهم می‌شود تا از این رهگذر، فرصت خروج ایران از لیست سیاه در نشست بعدی گروه ویژه مالی فراهم شود.

این تحلیلگر ارشد مسائل سیاست خارجی با بیان اینکه قرارگرفتن در لیست سیاه FATF پیروسه سختی را برای همکاری‌ها و مبادلات مالی و بانکی ایران ایجاد می‌کند، یادآور شد: حتی کشورهای نزدیک به ایران هم از مدت‌ها قبل هشدار داده بودند در صورت بازگشت مجدد به لیست سیاه، امکان همکاری وجود ندارد و الان هم ایران را تشویق می‌کنند با تصویب آن استانداردها، زمینه خروج از لیست سیاه فراهم شود.

حسینی اضافه کرد: وضعیت امروز ایران تا زمان خروج مجدد از لیست سیاه سخت‌تر شده و فشارها بر نظام بانکی و مالی ایران افزایش می‌یابد.

وی با اشاره به رویکرد مخالفان FATF در ایران و کسانی که معتقد بودند ایران به لیست سیاه برنمی‌گردد، بیان کرد: کسانی که مانع از تکمیل روند عضویت الحاق ایران به FATF و تصویب دو کنوانسیون پالرمو و CFT شدند و بررسی این دو لایحه را به تعویق انداختند، اکنون باید مسئولیت این وضعیت را بپذیرفته و نسبت به فشارهای احتمالی و شرایطی که حادث می‌شود، پاسخ‌گو باشند.

روح‌اله نخعی: در روزهای گذشته، دیدار محرمانه یک سناتور آمریکایی با وزیر خارجه ایران در مونیخ خبرها، حاشیه‌ها و جنجال‌هایی در دو پایتخت، به‌ویژه در واشنگتن ایجاد کرد.

کریس مرفی دموکرات که مانند محمدجواد ظریف، برای شرکت در نشست امنیتی مونیخ راهی آلمان شده بود، در حاشیه این نشست دیداری بدون اطلاع رسانه‌ها با ظریف داشت، لافاقل تا پیش از آنکه یک رسانه دست‌راستی آمریکایی، با افشای خبر این دیدار و البته حمله به او، مرفی و سپس طرف ایرانی را به تأیید وادارد. افشای این خبر با ارائه توضیحات مفصل از سوی طرف آمریکایی که بابت این دیدار هدف حمله جمهوری‌خواهان و مقامات دولت ترامپ واقع شده بود، همراه شد. او البته بابت این دیدار نه عذرخواهی کرد و نه از تصمیمش برای این دیدار عقب نشست، بلکه ضمن تأکید بر انتقادهای مکرررش از دولت ترامپ و سیاست خارجی‌اش، به توضیح و دفاع از دلایلش برای این دیدار پرداخت.

در طرف ایرانی لافاقل این‌بار، واکنش منفی خاصی نسبت به اقدام وزیر خارجه برای دیدار با این مقام آمریکایی نشان داده نشد و در مقابل وزیر و سخنگوی وزارت خارجه به تأیید خبر و تأکید بر طبیعی‌بودن آن بسنده کردند. بدون اینکه توضیح خاصی از محتوای این دیدار ارائه کنند یا حتی به رد یا تأیید روایت سناتور آمریکایی از محتوای جلسه بپردازند. این سکوت درباره محتوای جلسه البته چندان با دیدارهای رسانه‌ای‌شده وزیر در هفته‌های اخیر تفاوت خاصی نداشته است. چند وقتی که دیدارهای وزیر خارجه بدون وجود دسترسی خاصی برای خبرنگاران به محتوای جلسات و بدون برگزاری هرگونه نشست خبری انجام می‌شوند تا گزارش‌های رسانه‌ها درباره این دیدارها به انتشار متن کوتاه و کلی رسمی اداره کل اطلاع‌رسانی و امور سخنگویی وزارت خارجه و سپس گمانه‌زنی و تخمین درباره محتوای اهداف و پیامدهای دیدار محدود شود.

این اولین‌بار نبود که یک مقام فعلی با سابق آمریکایی به دیدار با وزیر خارجه ایران اقدام می‌کرد. در سال‌های گذشته، ماجرای دیدار و گفت‌وگوی ظریف با دست‌کم سه سناتور آمریکایی و دو مقام سابق آمریکا به صحنه رسانه‌ها کشیده شده است و البته یک بار هم داستان دیدار یک وزیر خارجه سابق ایران با یک مقام سابق آمریکایی که ظاهراً بنا بود بدون اطلاع رسانه‌ها انجام شود، خبری شد. به بهانه ادامه بحث و دعوا بر سر دیدار مرفی و ظریف، مروری بر این دیدارها و تبعات و انگیزه‌های احتمالی آنها خواهیم داشت.

دیداردر کشور ثالث

آخرین نمونه، همین ماجرای دیدار با مرفی بود که تا اتهام نقض قوانین روابط خارجی به مرفی از سوی دولت پیش رفت، کریس مرفی، سناتوری دموکرات است که عضو کمیته روابط خارجی سنا نیز هست. او چنان که گفته شد، در حاشیه سفر مونیخ به هتل محل اقامت ظریف رفت و با او دیدار کرد. مرفی توضیح داد برای تذکر دغدغه‌های آمریکایی درباره اقدامات ایران با ظریف گفت‌وگو کرده است و لافاقل در یک مورد مربوط به مشکلات رسیدن کمک‌های انسان‌دوستانه به یمن، از او وعده پیگیری گرفته است. گزارش رسانه‌ها حاکی از این بود که دفتر مرفی از قصدش برای این دیدار به وزارت خارجه خبر داده، اما تصدیق نکرد گفته است نمی‌تواند کمک برای فراهم‌شدن شرایط این دیدار فراهم کند. تأکید چندباره مرفی که دیروز هم تکرارش کرد، این بود که او معتقد است کسی باید با ایران گفت‌وگو کند، نه مذاکره برای رفع مشکلات که گفت‌وگو به‌ماهو گفت‌وگو. برای شنیدن حرف‌های هم و اگر دولت حاضر به پیگیری این گفت‌وگو نیست، او این بار را به دوش می‌کشد. این استدلال مرفی حاوی نکته‌ای است که به آن برمی‌گردیم.

داستان گوشی خانم سناتور

نمونه پیشین دیدار یک سناتور دموکرات با ظریف به ماجرای که اواخر بهار و اوایل تابستان امسال رسانه‌ای کرد برمی‌گردد، ماجرای که توسط پولیتیکو رسانه‌ای شد و البته مثل داستان مرفی با خشونت خبری مواجه نشد. داستان اینجاست که خبرنگاران آمریکایی در واشنگتن، سناتور دایان فاینستین را در حال حرکت با گوشی در دستش می‌بینند. صفحه گوشی فاینستین، عمدا یا سهواً، روشن بوده و دفترچه تلفن روی ورودی مربوط به جواد ظریف، باز بوده است تا گوش و چشم خبرنگاران برای تماس احتمالی دو نفر تیز شود. کمی بعد از این، دفتر سناتور آمریکایی و وزیر خارجه ایرانی تأیید می‌کنند که یک شام کاری مشترک داشته‌اند. فاینستین البته این دیدار را برخلاف دیدار مرفی، زمانی انجام می‌دهد که هنوز پای ظریف از ورود به خاک آمریکا بریده نشده و در سفری که وزیر خارجه ایران به نیویورک داشته است، قرار این سفر تنظیم می‌شود. دفتر فاینستین در بیانیه‌ای دراین‌باره می‌گوید با وزارت خارجه پیش از دیدار تماس گرفته و ضمن اطلاع‌دادن به دولت درباره تصمیم برای آن، از آخرین وضعیت روابط نیز مطلع می‌شود.

وزارت خارجه البته بعد از این اعلام می‌کند که

دپلماتاسی

فرستی که آمریکا باید غنیمت بشمرد

نخ باریک ارتباط تهران – واشنگتن

داده است. در نهایت، برخلاف ماجراهای دیگر، این دیدار از سوی دو طرف تکزذب شد؛ کالین کال، از مقامات وزارت خارجه اوپاما، از آمریکا و دفتر خزازی ایران، خبر چنین دیداری را رد کردند. دفتر خزازی گفت او برای شرکت در اجلاس رهبران برای صلح که به ابتکار رافارن، نخست‌وزیر سابق فرانسه، برای بررسی بحران‌های بین‌المللی تشکیل شده بود، عازم پاریس شده و تنها با رافارن ملاقات داشته است. البته در نهایت به نظر می‌رسد این ماجرا برخلاف نمونه‌های مشابه آن، قربانی هم داشت. دلفی کمی بعد از سمت خود برکنار شد؛ اما مشخص نشد که این اتفاق دقیقاً ترکش این خبر بوده است. برخی رسانه‌ها گزارش دادند اشتباهاتی که دلفی در برخی مصاحبه‌ها داشته، باعث برکناری او شده است.

رایزنی برای آزادی

از آن طرف ظریف هم با یک مقام سابق آمریکایی رایزنی داشت. در ماجرای مبادله مسعود سلیمانی، دانشمند ایرانی که به اتهام دوزدن تحریم در آمریکا زندانی بود، با ژانو وانگ، دانشمند آمریکایی که به اتهام جاسوسی در ایران زندانی بود، نام بیل ریچاردسون، سفیر سابق آمریکا در سازمان ملل متحد و از وزرای کابینه بیل کلینتون، رئیس‌جمهور آمریکا در دهه ۹۰ میلادی مطرح شد. گزارش‌ها حاکی از این بود که ریچاردسون گفت‌وگوهایی با ظریف در این‌باره داشته است؛ اما برخی اخبار نشان می‌داد او پیگیری‌های بسیاری در واشنگتن برای پیشبرد این مبادله انجام داده است. ریچاردسون البته به‌عنوان نماینده رسمی دولت با ظریف حرف نمی‌زد؛ چنان که در صحبت‌های محسن بهاروند، مدیرکل آمریکای وزارت خارجه، آمده بود که ایران با دولت آمریکا مذاکره‌ای در این زمینه نکرده است، دولت ترامپ که البته طبق گزارش نیویورکر تلاش خود را برای مانع‌تراشی در این زمینه کرده بود، در نهایت تمام اعتبار نتیجه نهایی را به حساب خود واریز کرد و حتی در آخرین مرحله به ریچاردسون خبر هم نداد که کار به مبادله رسیده است.

بن بست‌های جمهوری خواهانه در مسیر ایران
جمهوری خواهان را از این زمینه بی‌کار ننشسته‌اند و تقریباً همه نمونه‌های رسانه‌ای‌شده اقدامات جمهوری‌خواهان برای تماس با ایران بی‌نتیجه بوده است. مایک پمپئو، وزیر خارجه فعلی آمریکا در یک‌ساله که بر کرسی ریاست سیا تکیه زده بود، نامه‌ای به سردار قاسم سلیمانی فرامانده وقت نیروهای قدس سپاه ایران نوشت، اما بعد مشخص شد که سلیمانی حتی نامه او را باز نکرده است. پمپئو پیش‌تر نیز، در سال ۲۰۱۶، در دوران دولت اوپابا و زمانی که در مجلس نمایندگان بود، به همراه لی زلدين و فرانک لویبونو، دیگر اعضای این مجلس، درخواست کردند برای نظارت بر انتخابات در مجلس ایران، اعلام کرده تا مراکز ترغای، دیدار با اعضای سپاه و ملاقات با یک زندانی آمریکایی راهی ایران شود. آنها با نامه‌ای از شخص رهبری و فرمانده سپاه هم خواستند با دخالشان روند صدور ویزای آنها را تسریع و تسهیل کنند. این درخواست و تلاش عجیب، البته به شکلی قابل پیش‌بینی، بی‌نتیجه ماند.

رند پال، سناتور جمهوری‌خواه با دیدگاه‌های منحصربه‌فردش، جمهوری‌خواهی بود که موفق به دیدار با یک مقام ایرانی شد، اما دیدار او با ظریف، برخلاف همتایان دموکراتش، با هدف انتقال پیام از دولت انجام شد. روایتی منتشر شده بود که پال شرط و شروطی اعلام کرده تا در صورت رعایت، دیدار از سوی ایران، ظریف بتواند با ترامپ در کاخ سفید دیدار کند. این دیدار هم البته بی‌نتیجه بود. ظریف اساساً این دعوت و شرایطش را رد کرد تا این تلاش جمهوری خواهانه نیز به جایی نرسیده باشد.

شاید بتوان تنها نمونه گفت‌وگوی موفق بین یک سیاست‌مدار جمهوری‌خواه با ایران پس از انقلاب را در دوران تسخیر سفارت ایران جست‌وجو کرد، البته با تعریف متفاوتی از موفقیت. رسانه‌های آمریکا چندین‌پیش مدعی شدند اسناد اتهامی را که سال‌ها به تیم رونالد ریگان، رئیس‌جمهور سابق این کشور زده می‌شده، پیدا کرده‌اند. به گواهی این اسناد، کارزار انتخاباتی ریگان که با رئیس‌جمهور وقت، جیمی کارتر رقابت می‌کرد، در تماسی با

دپلماتاسی

فرستی که آمریکا باید غنیمت بشمرد

نخ باریک ارتباط تهران – واشنگتن

مقامات ایران خواسته بود ماجرای در آستانه پایان تسخیر سفارت را تا پایان انتخابات ریاست‌جمهوری ادامه دهند تا آزادی دیپلمات‌های آمریکایی از ایران در دولت ریگان انجام شود و مهم‌ترین بحران سیاست خارجی کارتر به قیمت شکستش در انتخابات تمام شود. این ماجرا البته اگر به همین شکل هم رخ داده باشد، نه اقدامی مربوط به روابط دو کشور بلکه حرکتی در جهت منافع داخلی جمهوری خواهان بوده است و البته به روایت برخی منتقدان او، خیانت ریگانی‌ها به کشورشان.

خط تماس برای شناخت

با مرور این تماس‌ها می‌توان به چند نکته رسید. نکته اول عزم این مقامات آمریکایی برای وجود شناخت بین دو طرف است. همان‌طور که مرفی اخیراً نیز تصریح کرد، در شرایط دشمنی، حتی اگر مذاکره‌ای برای حل اختلاف بین دو کشور در جریان نباشد، مهم است که دو کشور حرف‌های همدیگر را بشنوند. یک دلیل این اهمیت پیشگیری از نقش آفرینی «حادثه» در تنش‌های بین دو کشور است، وقتی دو کشور حرف هم را شنیده باشند، کسی به اشتباه و تصادف اقدامی نمی‌کند یا اقدامی را تفسیر نمی‌کند و به این ترتیب، دست تقدیر تنش‌ها را بالا نمی‌برد. علاوه بر این، حفظ این شناخت زمانی به کار خواهد آمد که کار به گفت‌وگوهای واقعی بکشد. شناخت دو طرف، مانع از این می‌شود که زمان مذاکره صرف تصمیمات و برداشت‌های نادرست حاصل از بی‌خبری از اولویت‌ها و انگیزه‌های طرف مقابل شود.

دموکرات‌ها موفق‌تر از جمهوری خواهان

نکته دیگر در این زمینه این است که دموکرات‌ها ظاهراً در این زمینه موفق‌تر بوده‌اند. به روایت ظریف، او در طول سال‌های ایفای نقشش در دستگاه دیپلماسی ایران، چندین و چند دیدار با آمریکایی‌ها داشته است اما از میان دیدارهای رسانه‌ای‌شده به نظر می‌رسد دموکرات‌ها در شکل‌دهی به این نوع گفت‌وگوهای غیرمذاکره‌ای موفق‌تر بوده‌اند. مرفی و فاینستین با ظریف تنها دیدار و گفت‌وگو می‌کنند، کسری به همین شکل تماس را با ایران برقرار می‌کند تا از تصمیمات ایران باخبر شود و در مقابل ایران را از وضعیت واشنگتن در قبال ایران باخبر کند. حتی ریچاردسون واسطه مبادله زندانی در پرتش‌ترین شرایط بین دو کشور می‌شود اما اقدامات جمهوری خواهان منحصراً به سنک‌های بزرگ و بی‌فایده‌ای است که برمی‌دارند؛ از تلاش برای تماس با فرمانده نظامی تا اقدام به سفر به ایران و دیدار با همه و دعوت به دیدار مستقیم وزیر خارجه ایران با رئیس‌جمهور آمریکا در شرایطی که هیچ چیز مهیا نیست. دموکرات‌ها شاید آن‌طور که برخی گمان می‌کنند، بیشتر «به نفع» ایران نباشند اما سابقه نشان می‌دهد در گفت‌وگو با ایران، تواناتر و البته مصمم‌ترند.

یک دیپلمات آشنا

در این‌میان اما آنچه مشخص است تأثیر و جایگاه شخص ظریف در این زمینه است. ظریف وقتی به عنوان وزیر خارجه دولت اول روحانی منصوب شد، به عنوان کسی که هم تحصیلات خود را در آمریکا گذرانده بود و هم سالیان سال به عنوان سفیر ایران در سازمان ملل در خاک آمریکا خدمت کرده بود، شناخت عمیق و گسترده‌ای از ایالات متحده داشت و آشنایی‌های سیاسی قابل‌تکلیفی نیز در این کشور ایجاد کرده بود. به همین دلیل بود که ذات انتصاب او به عنوان نشان‌های آشکار از قصد ایران برای مذاکره بر سر آنچه بعدها به‌برجام نام گرفت، دیده شد. ظریف نزدیک‌ترین شخصیت ایرانی به مفهوم کلاسیک دیپلمات است و این شهرت خود استفاده‌نامه‌ای کرده است تا تماس‌های ایران با کشورهای مختلف از جمله آمریکا را به کارآمدترین سطح خود برساند، حتی در شرایطی که تنش‌ها به سطح بی‌سابقه‌ای در تاریخ روابط دو کشور رسیده‌اند. مقامات فعلی و سابق آمریکایی ظریف را می‌شناسند و در مقابل می‌دانند که او نیز کشورشان را می‌شناسد، به همین دلیل حتی رسک دیدار در کشورتی ثالث و حملات دولت را به جان می‌خرد تا خط تماس با او را حفظ کنند، تا هم از طریق گوشی شنوا، صدایی به ایران رسانده باشند، هم از ایران صدایی شنیده باشند و البته شاید با حفظ این ارتباط زمینه را برای روزی که دوباره به قدرت برسند، فراهم کنند.

در مقابل اما این مسئله روی نگران‌کننده‌ای هم دارد. شواهد فعلی نشان می‌دهد ایران هیچ دیپلمات دیگری را با این ویژگی‌ها آماده نکرده و همه چیز هم حاکی از این است که ظریف بعد از پایان دولت روحانی، به بازنشستگی باز خواهد گشت، اگر پیش از آن از دولت نرفته باشد. چنین شرایطی می‌تواند به این معنا باشد که با رفتن ظریف، روابط دو کشور دوباره در کنار خصومت با ابهام نیز همراه شود. خوش‌بینانه‌ترین تعبیر در این زمینه این است که دو طرف از فرصت یک‌سال‌ونیم باقی‌مانده حضور ظریف یا در صورت پیروزی یک دموکرات در انتخابات ریاست‌جمهوری، در فاصله چند ماه بین دو ریاست‌جمهوری حاکمتر استفاده را

برند.

کوتاه از دیپلماسی

● تقریباً هیچ حوزه خبری مانده که از اخبار کرونا بی‌نصب مانده باشد؛ از بهداشت و اقتصاد تا حتی دیپلماسی. در حالی که کشورهای همسایه مرزهایشان با ایران را بسته‌اند تا از آسیب‌های کرونا در امان بمانند، وزارت خارجه در تلاش است تا با اعتمادسازی، این روند را تغییر دهد.

هیچ مورد مشکوکی از مرز عبور نمی‌کند

● ایرنا: «سیدعباس موسوی» در گفت‌وگویی درباره وضعیت ویروس کرونا در ایران گفت: سازمان بهداشت جهانی درباره برخی از مناطق جهانی وضعیت اضطراری اعلام کرده و طبیعی هم هست اقداماتی که باید برای مقابله با این ویروس انجام شود، باید جمعی باشد. وقتی ویروس کرونا در کشور شناسایی شد، همسایگان ما نیز نسبت به شیوع بیماری در کشورشان نگرانی‌هایی داشتند که طبیعی هم هست اما این مسئله نباید مانع مرادات مردمی یا صادرات و واردات میان کشورها شود. این دیپلمات ارشد ادامه داد: وزارت امور خارجه از طریق سفارتخانه رایزنی‌هایی را با مقامات ارشد کشورهای همسایه شروع کرده است که اطمینان بدهد هیچ‌گونه موارد مشکوکی از مرزها عبور نخواهد کرد. از جمله مسائل، گواهی صحت و سلامت است. بحث کالاها هم در جریان است تا در این شرایط، ضمن توجه و درک نگرانی‌های همدیگر، مرابودات تجاری ادامه یابد.موسوی با بیان اینکه بسیار بعید است که این مسدودشدن دائمی و مستمر باشد، گفت: این اقدام هم از جمله اقدامات پیشگیرانه و موقتی است که از سوی برخی از کشورها انجام شده است. این نیز در بحث ویزاها به اتباع خارجی در حال فکر درباره این مسئله است که صدور ویزا کاهش یابد.

تماس ظریف و جاووش اوغلو

● ایسنا: وزیران امور خارجه ایران و ترکیه به صورت تلفنی با یکدیگر رایزنی و گفت‌وگو کردند. رسانه‌های ترکیه گزارش دادند جاووش اوغلو، وزیر خارجه ترکیه در گفت‌وگوی تلفنی با محمدجواد ظریف همتای ایرانی خود موضوع شیوع ویروس کرونا در ایران و زلزله در مرز دو کشور را مورد ارزیابی قرار داد.

توقف سفر به عتبات تا ۲ هفته

● ایسنا: اعزام کاروان‌های زارتی ایران به عراق به مدت دو هفته متوقف شد. تکلیف اعزام‌های هوایی زائران به این کشور تا ۴۸ ساعت آینده مشخص می‌شود.عراق به دنبال شیوع ویروس کرونا در ایران، مرزهای زمینی خود را از روز پنجشنبه (اول اسفند ماه) بست و برنامه پروازی به مقصد ایران را متوقف کرد و از شهروندان خود خواست ایران را ترک کنند. دو کشور نخست توافق کردند اعزام کاروان‌های زارتی تا روز یکشنبه، چهارم اسفند ماه متوقف شود که پس از برگزاری نشست مشترک توافق شد توقف سفرهای زمینی تا ۲۰ اسفندماه ادامه داشته باشد. مصطفی قاسمی، مدیرعامل شمس (شرکت مرکزی دفاتر خدمات زارتی سراسری ایران و تنها مجری سفرهای عتبات تحت نظارت سازمان حج و زیارت) با اشاره به تعدادی از زائران ایرانی که همچنان در عراق حضور دارند، اظهار کرد: آخرین گروه از زائران ایرانی تا روز پنجشنبه (هشتم اسفند ماه) به کشور بازخواهند گشت و مشکلی در این زمینه وجود ندارد و آماده خدمات‌رسانی به آنها در خاک ایران هستیم.

ارائه خدمات کنسولی سفارت ایران در کابل متوقف شد

● ایرنا: به گزارش بخش دیپلماسی رسانه‌ای سفارت ایران در افغانستان، سفارت جمهوری اسلامی ایران در کابل اعلام کرد به منظور رعایت نکات بهداشتی در زمینه پیشگیری از شیوع بیماری کرونا، ارائه خدمات به مراجعان افغانستانی را تا اطلاع ثانوی متوقف می‌کند.

سفر زمینی به گرجستان آزاد است

● ایسنا: سیدجواد قوام‌شهیدی در مورد تصمیم دولت تقلیس مبنی بر لغو پروازها بین ایران و گرجستان در پی شیوع ویروس کرونا در ایران گفت: این تصمیم به دستور هیئت دولت و نخست‌وزیر این کشور و ناگزیر از فضای روانی ایجادشده اتخاذ شد و در پی این موضوع ما از روز گذشته در سفارت ایران در گرجستان رایزنی‌هایی را با مقامات وزارت خارجه گرجستان و دیگر مسئولان مربوطه در این کشور انجام دادیم و ابعاد این قضیه را مورد مذاکره قرار دادیم.این دیپلمات کشورمان خاطرنشان کرد: چند نکته مشخص مطرح شد؛ از جمله اینکه پروازها بین دو کشور تا چه زمانی تعلیق خواهد بود؟ که مقامات گرجستان تأکید کردند در اولین فرصتی که آثار این ویروس کم شود، پروازها از سر گرفته می‌شود.وی همچنین ادامه داد: در این جلسه این موضوع مطرح شد که آیا ایرانیان می‌توانند به طریقی غیر از پرواز مستقیم به گرجستان سفر کنند که پاسخ این سؤال از سوی آنها مثبت بود و اعلام شد هیچ منبعی در این زمینه برای ایرانیان وجود نخواهد داشت.سفیر ایران در گرجستان همچنین اعلام داد: در این جلسه در مورد وضعیت ایرانیانی سؤال شد که برای دیدار با اقوامشان یا برای گردش به گرجستان سفر کردند و اینکه چه تمهیداتی برای بازگشت آنها در نظر گرفته خواهد شد که آنها در پاسخ گفتند پروازهای موردی برای بازگشت آنها برقرار می‌شود.